

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

Rozdział I

Słowniczek terminów i definicji

§ 1

Ilekróć mowa o:

- 1) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560);
- 2) GAIiT - należy przez to rozumieć Gdańskie Autobusy i Tramwaje Sp. z o.o.;
- 3) dziecku/małoletnim - należy przez to rozumieć każdą osobę do ukończenia 18 roku życia;
- 4) krzywdzeniu dziecka - należy przez to rozumieć: każde działanie, w tym popełnienie czynu zabronionego, na szkodę małoletniego, a także zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbanie przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu;
- 5) pracownikach lub personelu - należy przez to rozumieć każdego pracownika GAIiT bez względu na formę zatrudnienia (umowa o pracę, umowa zlecenia itp.), współpracownika, stażystę, wolontariusza, praktykanta lub inną osobę, która z racji pełnionej funkcji lub zadań w GAIiT ma kontakt z dziećmi;
- 6) opiece dziecka - należy przez to rozumieć rodzica lub opiekuna prawnego, a także rodzica zastępczego;
- 7) osobie odpowiedzialnej za Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Gdańskich Autobusach i Tramwajach - należy rozumieć osobę wyznaczoną przez Prezesa GAIiT.

§ 2

1. Krzywdzeniem jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości, a także każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i zakłócają ich optymalny rozwój.
2. Wyróżnia się w szczególności następujące, podstawowe formy krzywdzenia:
 - 1) Przemoc fizyczna wobec dziecka. Jest to działanie bądź zaniechanie wskutek którego dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda

stanowi rezultat działania bądź zaniechania ze strony rodzica, opiekuna, osoby odpowiedzialnej za dziecko, posiadającej nad nim władzę lub takiej, której ufa. O przemoc fizycznej mówimy zarówno w wymiarze jednorazowym, jak i powtarzającym się.

2) Przemoc psychiczna wobec dziecka. Jest to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą za nie odpowiedzialną lub osobą, której dziecko ufa. Tak jak w przypadku przemocy fizycznej obejmuje zarówno działania, jak i zaniechania. Do przejawów przemocy psychicznej zaliczamy m.in.:

- a) niedostępność emocjonalną,
- b) zaniedbywanie emocjonalne,
- c) relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
- d) nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
- e) niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka,
- f) niedostrzeganie lub nieuznawanie granic psychicznych między dzieckiem a osobą odpowiedzialną,
- g) nieodpowiednia socjalizacja, demoralizacja,
- h) sytuacje, w których dziecko jest świadkiem przemocy.

3) Przemoc seksualna wobec dziecka (wykorzystywanie seksualne dziecka). Jest to angażowanie dziecka przez osobę dorosłą lub inne dziecko w aktywność seksualną. Dotyczy sytuacji gdy nie dochodzi do kontaktu fizycznego (np. ekshibicjonizm, molestowanie werbalne np. prowadzenie rozmów o treści seksualnej nieadekwatnej do wieku dziecka, komentowanie w sposób seksualny wyglądu i zachowania dziecka, zachęcanie do kontaktu z treściami pornograficznymi, grooming - strategie nie seksualnego uwodzenia dziecka z intencją nawiązania kontaktu seksualnego w przyszłości) i gdy do takiego kontaktu dochodzi (sytuacje takie jak: dotykanie dziecka, zmuszanie dziecka do dotykania ciała sprawcy, stosunek seksualny). Każda czynność seksualna podejmowana z dzieckiem przed ukończeniem 15 roku życia jest przestępstwem. W przypadku dzieci mówimy o wykorzystaniu seksualnym, kiedy między wykorzystującym (dorosły, inne dziecko) a wykorzystywanym (dziecko) z uwagi na wiek lub stopień rozwoju zachodzi relacja władzy, opieki czy zależności. Do innej formy wykorzystywania seksualnego dzieci zalicza się wyzyskiwanie seksualne. Jest to jakiegokolwiek: faktyczne lub usiłowane nadużycie podatności dziecka na zagrożenia, przewagi sił lub zaufania - w celu seksualnym. Wyzysk seksualny obejmuje (choć nie jest to konieczne) czerpanie zysków finansowych, społecznych lub politycznych z wykorzystania seksualnego. Szczególne zagrożenie wyzyskiem seksualnym ma miejsce podczas kryzysów humanitarnych. Zagrożenie wyzyskiem seksualnym dotyczy zarówno samych dzieci, jak i opiekunów tych dzieci, mogących paść ofiarą wyzysku.

4) Zaniedbywanie dziecka. Jest to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie fizycznych i psychicznych potrzeb dziecka. Może przyjmować formę nierespektowania praw dziecka, co

w rezultacie prowadzi do zaburzeń w jego zdrowiu i/lub rozwoju. Do zaniedbywania dziecka dochodzi w relacjach dziecka z osobą zobowiązaną do opieki, wychowania, troski i ochrony.

5) Przemoc rówieśnicza (nękanie rówieśnicze, bullying). Przemoc rówieśnicza ma miejsce gdy dziecko doświadcza różnych form nękania ze strony rówieśników. Dotyczy działań bezpośrednich lub z użyciem technologii komunikacyjnych (np. za pośrednictwem internetu i telefonów komórkowych). Przemoc rówieśniczą obserwujemy, gdy szkodliwe działanie ma na celu wyrządzenie komuś przykrości lub krzywdy (intencjonalność), ma charakter systematyczny (powtarzalność), a ofiara jest słabsza od sprawcy bądź grupy sprawców.

Obejmuje:

- a) przemoc werbalną (np. przezywanie, dogadywanie, ośmieszanie),
- b) przemoc relacyjną (np. wykluczenie z grupy, ignorowanie, nastawianie innych przeciwko osobie, szantaż),
- c) przemoc fizyczną (np. pobicie, kopanie, popychanie, szarpanie),
- d) przemoc materialną (np. kradzież, niszczenie przedmiotów),
- e) cyberprzemoc/przemoc elektroniczną (np. złośliwe wiadomości w komunikatorach, wpis w serwisie społecznościowym, umieszczanie w Internecie zdjęć lub filmów ośmieszających ofiarę),
- f) wykorzystanie seksualne - dotykanie intymnych części ciała lub zmuszanie do stosunku płciowego lub innych czynności seksualnych przez rówieśnika,
- g) przemoc uwarunkowaną normami i stereotypami związanymi z płcią (np. przemoc w relacjach romantycznych między rówieśnikami), pochodzeniem, narodowością, orientacją seksualną, wyznawaną religią czy innymi cechami

Rozdział II

Zakres Standardów Ochrony Małoletnich

§ 3

1. Standardy ochrony małoletnich to zasady dotyczące ochrony dzieci przed wszelkimi formami krzywdzenia, zaniedbania, wykorzystania czy przemocy.
2. Standardy ochrony małoletnich określają:
 - 1) zasady bezpiecznej relacji między małoletnim a personelem w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
 - 2) procedurę podejmowania interwencji i składania zawiadomień w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
 - 3) zasady aktualizacji standardów oraz sposób ich udostępnienia;
 - 4) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za stosowanie standardów;

- 5) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi;
 - 6) korzystanie z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu.
3. Stosowanie opracowanych standardów dotyczy w szczególności zakresu organizacji i przyjmowania wycieczek oraz organizacji wydarzeń dla mieszkańców miasta z udziałem dzieci.

Rozdział III

Zasady bezpiecznych relacji z małoletnimi

§ 4

1. Pracownicy traktują małoletnich z szacunkiem oraz uwzględniają ich godność i indywidualne potrzeby.
2. Komunikaty bądź działania pracowników wobec małoletnich powinny być adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe.
3. W komunikacji z dziećmi pracownicy zachowują cierpliwość i szacunek.
4. Pracownicy powinni poinformować dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć personelowi.
5. Pracownicy szanują prawo dziecka do prywatności.
6. Pracownikom nie wolno:
 - 1) utrzymywać wizerunku dziecka dla potrzeb prywatnych (np. filmować, nagrywać głosu, fotografować);
 - 2) proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci;
 - 3) wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego opiekunów;
 - 4) stosować działań przemocowych wobec małoletnich w jakiegokolwiek formie.
7. Fizyczny kontakt z małoletnim może zachodzić wyłącznie gdy jest ochroną przed upadkiem, atakiem lub inną szczególną sytuacją np. w sytuacji napadu złości i fizycznej agresji oraz zachowania zagrażające dziecku lub innym dzieciom.
8. Kontakt pracowników z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych..
9. W sytuacjach wymagających ewentualnych czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego, należy unikać kontaktu fizycznego z małoletnim. Należy zadbać o to, aby każdą z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych przeprowadzał opiekun.
10. Przy podejmowaniu kontaktu z małoletnim z niepełnosprawnością lub specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, uwzględnia się w sposób szczególny ich potrzeby.
11. Małoletni mają obowiązek:
 - 1) przestrzegać zasad kultury zachowania oraz bezpieczeństwa;

- 2) słuchać i reagować na polecenia personelu dotyczących bezpieczeństwa;
- 3) szanować mienie, zachowywać porządek i czystość;
- 4) szanować prawa innych;
- 5) akceptować wzajemną indywidualność;
- 6) przestrzegać zakazu opuszczania miejsca bez zgody pracowników;
- 7) informować o oczekiwaniach, potrzebach, problemach i niebezpieczeństwach.

Rozdział IV

Procedura podejmowania interwencji i składania zawiadomień

§ 5

1. Pracownicy w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na zachowanie dzieci i w przypadku zaobserwowania niepokojących symptomów krzywdzenia lub powzięciu informacji o krzywdzeniu małoletniego, pracownik ma obowiązek:
 - 1) wezwać pogotowie ratunkowe, jeżeli wystąpiło poważne uszkodzenie ciała wymagające interwencji medycznej;
 - 2) poinformować Prezesa GAiT lub wyznaczoną przez niego osobę o zdarzeniu lub swoich podejrzeniach co do krzywdzenia małoletniego;
 - 3) sporządzić notatkę służbową opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu małoletniego oraz plan pomocy dziecku.
2. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - 1) podjęcia przez GAiT działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
 - 2) wsparcia jakie GAiT zaoferuje dziecku.
 - 3) W przypadkach interwencji, Prezes GAiT powołuje zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka (dalej zwany jako „Zespół”).
 - 4) Zespołem kieruje wyznaczony przez Prezesa koordynator, który jest przewodniczącym tego zespołu.
 - 5) Zespół sporządza plan pomocy dziecku.
 - 6) Z przebiegu interwencji wypełnia się kartę interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 3 do Standardów.
7. Prezes GAiT lub wyznaczona przez niego osoba o zaistniałej sytuacji informuje opiekunów o obowiązku zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (np. prokuratury, policji, sądu rodzinnego, ośrodka pomocy społecznej) w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji.

8. Po poinformowaniu opiekunów o ww. czynnościach, Prezes GAiT lub wyznaczona przez niego osoba składa zawiadomienie na piśmie do właściwej instytucji.

9. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia wobec małoletniego przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego, wówczas Prezes GAiT lub wyznaczona przez niego

osoba składa zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.

10. W przypadku każdej interwencji związanej z krzywdzeniem dziecka, pracownicy GAiT mają obowiązek zachować tajemnicę, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział V

Sposób udostępniania standardów

§ 6

1. Małoletni oraz ich opiekunowie zostają poinformowani o obowiązujących w GAiT Standardach Ochrony Małoletnich.

2. Rodzice małoletnich odbywających praktyki w GAiT potwierdzają pisemnie zapoznanie się ze „Standardami” (załącznik nr 2).

§ 7

Procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów udostępnione są: na stronie Internetowej GAiT oraz w widocznym miejscu w swoim lokalu – w wersji pełnej oraz skróconej

Rozdział VI

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu i przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach lub udzielenie wsparcia

§ 8

1. Za przygotowanie pracowników do stosowania standardów oraz zasad i procedur opisanych w „Standardach” odpowiada Prezes GAiT lub osoba przez niego wyznaczona.

2. Zadania osoby, o której mowa w ust. 1:

1) przekazuje do zapoznania się pracownikom „Standardy ochrony małoletnich”;

2) ewidencjonuje oświadczenia o zapoznaniu się i przyjęciu do stosowania zapisów „Standardów Ochrony małoletnich” przez pracowników bezpośrednio organizujących praktyki, przyjmujących wycieczki oraz organizujących wydarzenia z udziałem dzieci oraz opiekunów małoletnich, zgodnie z załącznikami nr 1 i nr 2;

3) przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu krzywdzenia dziecka i podejmuje stosowne czynności;

4) prowadzi niezbędną dokumentację, w tym:

- kartę interwencji - załącznik nr 3,

- rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego oraz interwencji - załącznik nr 4,

- spis ważnych telefonów i adresów, pod którymi małoletni i dorośli mogą otrzymać informacje i wsparcie - załącznik nr 5.

3. Dokumentacja dotycząca incydentów przechowywana jest w GAI T Dziale Marketingu i Realizacji Usług z zachowaniem zasad poufności.

4. Dział Marketingu i Realizacji Usług raz na dwa lata dokonuje oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Ewentualne wnioski z przeprowadzonej oceny są pisemnie udokumentowane.

Rozdział VII

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi

§ 9

1. Małoletni mają obowiązek odnosić się z szacunkiem do innych małoletnich, dbać o bezpieczeństwo własne i innych, szanować cudzą własność oraz informować pracowników GAI T o wszelkich formach agresji i przemocy fizycznej, słownej lub psychicznej.

2. Małoletni powinni, w miarę możliwości, zapobiegać aktom agresji i wandalizmu oraz wspierać osoby dotknięte przemocą.

3. Małoletnim nie wolno posiadać żadnej broni, noży i innych ostrych narzędzi, oraz substancji zabronionych (np. papierosów i e-papierosów, alkoholu, substancji psychoaktywnych, napojów energetycznych).

4. Małoletnim nie wolno utrzymywać wizerunku ani nagrywać innych osób.

5. W relacjach między małoletnimi niedozwolone jest stosowanie agresji fizycznej, słownej i psychicznej.

Rozdział VIII

Korzystanie z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

§ 10

1. GAI T nie udostępnia małoletnim urządzeń z dostępem do sieci Internet.

2. Dostęp do treści zabronionych prawem, w ramach sieci publicznej wifi na terenie GAI T, jest zablokowany poprzez zabezpieczenie odpowiednim oprogramowaniem.

3. GAI T nie bierze odpowiedzialności za zabezpieczenie prywatnych urządzeń elektronicznych małoletnich, z którymi przychodzą do GAI T.

Załącznik nr 1 do Standardów Ochrony Małoletnich:

Gdańsk, dnia.....

**Oświadczenie o zapoznaniu się i przyjęciu do stosowania Standardów Ochrony Małoletnich
obowiązujących w GAI**

.....

Imię i nazwisko

Ja, NIŻEJ PODPISANA(-y) zatrudniony w dziale/wydziale :

oświadczam, iż w całości zapoznałam (-em) się z dokumentem „Standardy Ochrony Małoletnich”
w GAI i zobowiązuję się do ich przestrzegania oraz stosowania zasad i procedur.

.....

(podpis, data)

Załącznik nr 2 do Standardów Ochrony Małoletnich:

Gdańsk, dnia.....

**Oświadczenie o zapoznaniu się i przyjęciu do stosowania Standardów Ochrony Małoletnich
obowiązujących w GAI**

.....

Imię i nazwisko opiekuna dziecka

Ja, NIŻEJ PODPISANA(-y) : rodzic/opiekun prawny/opiekun zastępczy
dziecka" oświadczam, iż w całości zapoznałam (-em) się z dokumentem „Standardy Ochrony
Małoletnich" w GAI i zobowiązuję się do poinformowania małoletniego(-ich) o obowiązujących w
GAI Standardach .

.....

(podpis, data)

Załącznik nr 3 do Standardów Ochrony Małoletnich

Karta interwencji

1. Numer karty: /..... rok
2. Data założenia karty:
3. Imię i nazwisko dziecka:
4. Data urodzenia dziecka, adres:
5. Przyczyna interwencji
6. Osoba zawiadamiająca o krzywdzeniu dziecka:
7. Data i opis / podjętych działań:
8. Spotkanie z opiekunami dziecka:

data	Opis spotkania	podpis osób uczestniczących w spotkaniu

9. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe):
 - 1) zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
 - 2) inny rodzaj interwencji (jaki?).

10. Dane dotyczące zawiadomienia (nazwa organu i data):

Data	nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję

Załącznik nr 4 do Standardów Ochrony Małoletnich

Rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego oraz interwencji

Lp.	Data	Przedmiot	Kogo dotyczy	Kto zgłosił	Numer karty interwencji

Załącznik nr 5 do Standardów Ochrony Małoletnich

Spis ważnych telefonów i adresów, pod którymi małoletni i dorośli mogą otrzymać informacje i wsparcie.

800-12-12-12 Dziecięcy telefon zaufania – rzecznik praw dziecka

116 111 Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży

800-120-002 Niebieska Lina – dla osób doświadczających przemocy

800-119-119 Telefon zaufania TPD dla dzieci i młodzieży